

**Astăzi este
mâinele de care
te-ai temut ieri**

Radu Paraschivescu (n. 1960, București) este scriitor, traducător și în primul rând cititor. Unii îl consideră și ziarist – o încadrare pe care o refuză de fiecare dată. Spune despre el că apare mult prea des la televizor și la radio, motiv pentru care își îndeamnă prietenii să deschidă prudent frigiderele. E fascinat de Europa și de diamantele ei, de la Rothenburg la Sevilla, de la Bruges la Florența și de la Dinan la Sintra. Crede că Roma înseamnă apogeul frumuseții și că urma cea mai apăsată în viață o lasă imprevizibilul. Dacă ar fi să predea ceva, materia respectivă s-ar numi „Teoria și practica neașteptării“. Își păstrează nealterată capacitatea de-a admira și de-a iubi. La Humanitas publică romane – *Fluturele negru*, *Cu inima smulsă din piept*, *Podul Diavolului*, *Acul de aur și ochii Glorianeii* etc. –, volume de povestiri – *Bazar bizar*, *Aștept să crăpi (de astăzi, în prime time)*, *Omul care mută norii*, *Garoafe la bordel* –, literatură confesivă – *Am fost cândva femeie de onoare* – și texte despre România ultimelor decenii – *Maimuța carpatină*, *Două măhuri stau de vorbă*, *Orice om îi este teamă*, *În lume nu-s mai multe Români (planetei noastre asta i-ar lipsi)*, *Noi suntem români (nimeni nu-i perfect)*. Bestsellerul *Ghidul nesimțitului* i se vinde în peste 70.000 de exemplare. Are peste 120 de cărți traduse din autori ca Julian Barnes, Jonathan Coe, Salman Rushdie, George Saunders, Stephen Fry, David Lodge, William Golding, Kazuo Ishiguro, James Salter, Nick Hornby, Alain de Botton, C.S. Lewis, William Burroughs, John Steinbeck etc. De la unul dintre autorii traduși, Julian Barnes, a aflat că „îndrăgostirea e forma cea mai violentă a gustului“. Și tinde să-i dea dreptate.

Radu
Paraschivescu

**Astăzi este
mâinele de care
te-ai temut ieri**

roman

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Lidia Bodea
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Elena Dornescu
DTP: Andreea Dobreci, Dan Dulgheru

Tipărit la Livco Design

© HUMANITAS, 2012, 2023

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Paraschivescu, Radu

Astăzi este mâinele de care te-ai temut ieri / Radu Paraschivescu. –

București: Humanitas, 2023

ISBN 978-973-50-8155-3

821.135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin email: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723 684 194

Lămuriri

The Fields of Athenry, cântecul din această carte, este o baladă irlandeză pe care cine trăiește astăzi în Dublin o poate auzi oriunde – în puburi, în magazinele cu suvenire de pe O'Donnell Street, pe stadion sau pe stradă. Balada a fost compusă de Peter Mooney (alias Pete St. John) în anii șaptezeci ai secolului trecut și a avut zeci de variante, dintre care cele mai cunoscute sunt cântate de The Dubliners, The Malloys, The Dropkick Murphys, The Durutti Column sau No Use for a Name.

Ceea ce urmează să citiți este o biografie inventată. Asta înseamnă că *The Fields of Athenry* pleacă din alveola sa istorică și se instalează în lumea ficțiunii.

Mi s-a părut oportun să plasez versurile baladei, scrise tot de Pete St. John, la începutul romanului și să adaug o versiune în limba română care să păstreze ideea, ritmul și prozodia originalului.

Cât despre colonia penitenciară din Macquarie, Tasmania, ea și-a închis porțile în 1833, iar deținuții au fost mutați la Port Arthur. Cum însă porecla ei – Porțile Iadului – avea o sonoritate nimerită pentru partea a doua a cărții, i-am prelungit cu de la mine putere durata de viață.

R.P.

The Fields of Athenry

By a lonely prison wall
I heard a young girl calling:
„Michael, they are taking you away,
For you stole Trevelyan's corn
So the young might see the morn',
Now a prison ship lies waiting in the bay.“

Low lie the fields of Athenry
Where once we watched the small free birds fly.
Our love was on the wing,
We had dreams and songs to sing,
It's so lonely around the fields of Athenry.

By a lonely prison wall
I heard a young man calling:
„Nothing matters, Mary, when you're free.
Against the famine and the Crown
I rebelled, they cut me down,
Now you must raise our child with dignity.“

Low lie the fields of Athenry
Where once we watched the small free birds fly.
Our love was on the wing,
We had dreams and songs to sing,
It's so lonely around the fields of Athenry.

Câmpul Athenry

Lâng-al temniței 'nalt zid
Se-aude ea vorbind:
„Michael, mi te-au înșfăcat acum,
C-ai furat porumbi englezi,
Pe copii ca să-i salvezi,
Iar barcazul te așteaptă pentru drum.“

Pe plai, pe câmpul Athenry,
Stoluri zburând libere priveai.
Ne iubeam în desfătări,
Printre visuri și cântări.
Ce pustiu e-acum pe câmpul Athenry.

Lâng-al temniței 'nalt zid
Se-aude el vorbind:
„Libertatea, Mary, n-are preț.
Foamea și-Anglia m-au înfrânt
Și mi-au pus fruntea-n pământ.
Tu pe prunc să-l crești curat, să-l crești semet.“

Pe plai, pe câmpul Athenry,
Stoluri zburând libere priveai.
Ne iubeam în desfătări,
Printre visuri și cântări.
Ce pustiu e-acum pe câmpul Athenry.

By a lonely harbour wall
She watched the last star falling
As the prison ship sailed out against the sky.
For she'll live and hope and pray
For her love in Botany Bay,
It's so lonely around the fields of Athenry.

Low lie the fields of Athenry
Where once we watched the small free birds fly.
Our love was on the wing,
We had dreams and songs to sing,
It's so lonely around the fields of Athenry.

Lâng-al portului 'nalt zid
Ea plânge-n asfințit,
Pe când barca-ncet îmbrac-al nopții strai.
Va-nălța rugi către zei
Pentru cel din Botany Bay.
Ce pustiu e-acum pe câmpul Athenry.

Pe plai, pe câmpul Athenry,
Stoluri zburând libere priveai.
Ne iubeam în desfătări,
Printre visuri și cântări.
Ce pustiu e-acum pe câmpul Athenry.

Partea întâi
AN GORTA MÓR

1

— La dolmen! La dolmen cu toții! Repede! Mișcați-vă odată!

Vocea lui Murtaugh sfâșie întunericul. O voce aspră, răgușită, care știa să ceară și să urle. Ce i-o mai fi venit de data asta? Liam Murtaugh era un țăran care, ca atâția alții din sat, își înșela femeia cu sticla și de multe ori adormea înainte să ajungă în pat, rupt de munca de peste zi și de tăria licorii. Numai că, de fiecare dată când dădea un ordin, oamenii îl ascultau. Nu-i venea nimănui să înfrunte huiduma pleșuvă, cu mâini cât cazmaua și unghii crăpate, căreia îi sărea țandăra una-două și punea mâna pe bâtă.

— Hai, fuga! Ce mai așteptați? La dolmen cu voi!

Femeile și copiii știau că ordinul lui Murtaugh nu-i privea. Adunările de la dolmen erau treabă de bărbat. Așa se rânduise de mult. De fiecare dată când se dădeau vești sau se puneau la cale lucruri, țăranii se strângeau la mormântul din străvechime și ascultau. Movila de pietre era locul unde se țesea viitorul satului și unde se făcea dreptate când unul dintre țărani călca pe alături.

Cu hainele jilave de la ploaia care stătuse de două-trei ceasuri, cu capetele în piept ca să se apere de vânt și cu încălțările clefăind prin clisa drumului, bărbații satului se apropiau de dolmen din toate părțile. Lângă mormânt stăteau aprinse trei făclii, semn că adunarea urma să primească o veste de căpătâi. Pe măsură ce se apropiau, țăranii deslușeau în dreptul intrării un trup împutinat, dar care se ținea drept, așa cum stai când îți calcă pragul un oaspete de seamă.

— Boyle nebunul? gâfâi un roșcovan de douăzeci și ceva de ani, alungându-și părul din ochi. Iar? Ce mai vrea de la noi?

— E sminteală să scoți lumea din casă pentru un smintit. Mai ales pe vremea asta, îi țină isonul un mărunțel cu barbă, care încerca din răspuțeri să nu rămână în urmă.

— Da, Dick Cahill, dar spune-i-o tu lui Murtaugh, dacă-ți dă mâna și ești viteaz, șuieră roșcovanul.

Spre norocul lor, căpetenia era departe și nu-i auzi. Altfel, i-ar fi scărmanat pe amândoi, cum făcuse de atâtea ori cu țăranii care-i puseseră la îndoiială hotărârile și iscusința de-a conduce obștea. Cât despre Boyle nebunul, toți râseseră de el cu mulți ani în urmă, când le spusese pentru prima dată, aproape cerându-și iertare pentru cutezanța dezvăluirii, că se pricepe să citească semnele cerului și pământului. Nici la glumele din cârciumă nu se hli-ziseră ca la lăudăroșenia bietului om căruia, se vedea limpede, îi căzuse stuful de pe colibă. Cu atât mai mult cu cât nimic din ce prevestise Boyle nu se

petrecuse aievea. În afară de un lucru. Însă chiar și atunci, după noaptea aceea de urgie și potop, țărani crezuseră că fusese o potriveală și nimic altceva. Cum puteai să te iei după năzărelile unui neisprăvit care-ți cobise toate grozăviile din câte se puteau închipui? Cum să ai încredere în vorbele cuiva care-ți spusese deja de șase-șapte ori, cu vocea aceea de țârcovnic scopit, că aveai să fii șters de pe fața lumii – de molimă, de război sau de cutremurarea pământului?

Boyle nebunul așteptă nemișcat și drept ca bărbatii să se strângă lângă el, cu fața spre dolmenul bătut de vânturi și de ploii. Avea ochi stinși, iar buzele vinete i se mișcau ca sub apăsarea unei taine care nu mai îndura să-i stea ascunsă în ungherele minții. Deasupra lui nu plutea aura prorocirii, ci mai degrabă bănuiala unei boli care macină încet și fără cruțare. Murtaugh se apropie de el, i se opri alături și strigă, așa cum făcea întotdeauna când se adunau:

— Pace pentru Athenry!

— Pace pentru Athenry! răspunseră țărani, unii cam fără chef, alții lăsându-se până la urmă pătrunși de însemnătatea clipei, câtă va fi fost.

Huiduma se îndepărtă cu pas greu de slăbănogul al cărui chip supt, cu ochii duși în fundul capului, era lins de dogoarea făcliilor.

— Spune, Boyle, te-ascultăm, zise el după ce se opri în primul rând al bărbaților.

— Și ai grijă cum ne omori de data asta, șopti roșcovanul de undeva din spate, destul de încet ca batjocura să nu ajungă nici la urechile căpeteniei, nici la ale prevestitorului.

Boyle își împreună palmele la piept, își plimbă privirea peste țărani și își trecu limba peste buze. Apoi deschise gura.

— Văd un necaz, scârțâi el înnegurat.

Murmurul pe care-l aștepta din partea celor adunați la dolmen întârzie să se audă. Bărbații păreau sătui de aiurelile prorocului.

— Un necaz din care nici Dumnezeu din ceruri nu ne mai scapă. Un necaz negru ca noaptea, continuă Boyle.

Murtaugh oftă cu nerăbdare, parcă pentru a-l îndemna pe prevestitor să se grăbească.

— Un necaz lung cât zece războaie, mai aprig decât crivățul și mai crud decât fiarele pădurii. Un necaz peste toate câte ne-au lovit în ultimele veacuri.

Dick Cahill își scărpină barba și se ridică pe vârfuri spre urechea roșcovanului din dreapta lui.

— Ce crezi că ne-așteaptă de data asta, Éamonn? Holera, revărsarea apelor sau sfârșitul lumii?

Murtaugh întoarse spre Cahill și spre vecinul lui o privire în care se ghicea făgăduiala chelfănelii. Și pe el îl sâcâiau ocolurile lui Boyle, dar n-avea cum să-i taie vorba, oricât și-ar fi dorit. Pe lângă asta, căpetenia simțea că dacă batjocura celorlalți ar fi ajuns la urechile prorocului, acesta n-ar mai fi fost în stare să le spună întocmai ce le pregătise soarta. Oricum însă, Boyle părea nepăsător față de tot ce se auzea și se petrecea în jurul lui. Mai vorbi preț de câteva minute și tocmai când țăranii se gândeau că auziseră destule și că le-ar fi fost mai de folos să fi rămas acasă, rosti trei cuvinte care le încrețiră frunțile.

— *An Gorta Mór.*

Ochii lui Boyle se pironiseră undeva în întuneric, încercând parcă să deslușească de unde-ar fi putut veni cele mai apropiate primejdii și amenințări. Prorocul își lăsă mâinile să-i cadă pe lângă trup și rămase drept, cu privirea înainte și cu buzele frământând la nesfârșit aceleași cuvinte:

— *An Gorta Mór. An Gorta Mór. An Gorta Mór.*

Marea foamete? De unde și până unde? Ce Dumnezeu îl apucase pe Boyle? Nimeni din Athenry nu huzurea și nu trecuse an fără neazuri mai mari sau mai mici, dar nici un țăran nu se plânsese că-i ghiorăiau mațele-n burtă. Nici o mamă din sat nu se lup-tase noaptea cu gândul că a doua zi nu va avea ce să pună pe masa copiilor. Și nici un cap de familie nu se aninase de creanga vreunui copac după ce se lăsase biruit de deznădejdea pe care-o târăște după sine sărăcia. Hotărât lucru, prorocul umblase la sticla cu tărie. Dacă nu cumva își bătea pur și simplu joc de bărbații strânși la dolmen. Poate că n-ar fi fost rău ca Murtaugh să-l ia deoparte și să-i zică vreo două. Până-i nu veneau și alte nerozii în minte. Altfel, te trezeai mâine-poimâine că te pune să dai fuga la dolmen ca să-ți spună că englezilor le e dragă Irlanda și că-i iubesc pe irlandezi ca pe frații lor. Dintre câte prostii îndrugase, doar asta lipsea. Deocamdată.

Pesemne că și Éamonn, roșcovanul de douăzeci și ceva de ani, gândea la fel, fiindcă după ce se codi câtăva vreme dacă să deschidă gura sau nu, se hotărî să-și croiască drum printre țărani și să se înfigă în fața lui Boyle.

— Nu-i frumos să râzi de oameni, Jim, spuse el, spre mirarea furioasă a lui Murtaugh. O să ai multe să-i povestești bunului Dumnezeu la judecată.

Țăranii adunați la dolmen încuviințară cu un găl-găit de sunete nedeslușite. Dar prevestitorul nu se clinti, iar ochii lui rămaseră ațintiți în inima beznei. Treaba lor dacă-i luau în derâdere spusele. El știa însă că lucrurile care i se arătasera în somn în ultimele zile prevesteau vitregii cum nu se mai întâmplaseră niciodată prin locurile acelea. Acum, firește, totul era în bună regulă în Athenry și în Ballinasloe, în Ennis și în Limerick, ba chiar și mai departe, în Cork și în Killarney. Prin Connacht oamenii se îmbulzeau pretutindeni unde se vedeau semne de belșug și viață tihnită. Marțea, când se încununa cel mai zdravăn băutor din Oughterard, joia, când piața de flori și de fructe din Ballyconneely atrăgea puhoi de lume, vinerea, când țăranii își duceau vitele cu panglici legate de coarne la târgul din Galway, ce mai încolo și încoace, în fiecare zi a săptămânii, partea de apus a Insulei de Smarald părea ocrotită de Sfântul Patrick însuși. Țărani și orășeni laolaltă se închinau dimineața la biserică și închinau seara la crășmă, afumându-se fără altă grijă decât trezitul devreme în ziua următoare și ieșitul la câmp. Numai că el, Jim Boyle, prorocul de care râdeau oamenii din Athenry și care plictisea pe toată lumea, știa. Știa și dădea de veste. Fiindcă văzuse.

Chipul neclintit al lui Boyle îl scoase din sărite pe roșcovan.

— Ne spui și nouă de unde-ți vin scornelile astea? Ce naiba, Jim, avem neveste și copii, ne stau o mul-

țime de lucruri pe cap și tu-ți bați joc de noi. Eu, unul, te-nțeleg, e greu să fii singur o viață-ntreagă, dar nu din vina noastră ai pățit-o. Lasă-ne pe ăștia care ne-am făcut un rost pe lume să ne vedem de el.

— Mai tacă-ți gura, Éamonn! se stropși Murtaugh de la câțiva pași de roșcovan. Dac-am hotărât să v-adun aici, fii sigur c-am făcut-o pentru binele vostru. Al naibii să fiu dacă nu m-am săturat de clămpănelile tale. Zău că mă gândesc uneori dacă n-ar fi fost mai bine să-ți trântesc ușa-n nas când ai venit să cauți adăpost aici, după fustangelile alea din care era să te-alegi cu pielea pe băț.

— Și dacă Boyle o să aibă vedenii când o să fim la muncă pe câmp, o să ne chemi și-atunci? se se-meți dintr-odată și mărunțelul cu barbă.

— La cât ții tu plugul de coarne și sapa-n mână, Cahill, n-ar plânge câmpul după tine nici dac-ai lipsi doi ani, i-o întoarce căpetenia, cu o încruntătură în care fierbeau amenințări.

Se auziră câteva râsete, semn că, așa nesuferit cum era, Murtaugh avea un fel anume de a-și atrage oamenii de partea lui când îi ardea buza. Până la urmă, ideea de-a strânge bărbățimea obștii la dolmen fusese a lui, Boyle doar dăduse de știre că deslușise ceva. Iar dacă voiai să nu-ți iasă nimeni din cuvânt, nu ajungea să te zborșești și să croiești spinarea răzvrătitului, ci era nevoie, din când în când, de o glumă, de o vorbă iute sau de-un rând de bere cumpărat celor peste care nimereai la cârciumă. Păcat că roșcovanul ăsta era atât de greu de îmblânzit. Băiat de ispravă, altminteri, dar guraliv și fanfaron.

Iar de când îl nășise pe Sean, băiatul fratelui său, Michael, pas de te mai înțelege cu el. Se credea buricul pământului, de-ai fi zis că nici soarele nu-și îngăduia să scalde Connemara fără să-i ceară voie. Spre norocul lui, cânta ca nimeni altul, iar Murtaugh știa că felul cel mai sigur de-a se face urât de oamenii din Athenry era să se pună rău cu muzicanții.

De fapt, așa îl și cunoscuse pe Éamonn, cu ani în urmă, după ce roșcovanul își găsise adăpost în Athenry fugind de turbarea unui soț încornorat din Loughrea. Stătea turcește pe jos, cu o liotă de copii în jur, ciupea strunele chitarei și murmură în răcoarea unei seri de toamnă balada unui coșar spânzurat.

*O, me name it is Sam Hall,
Chimney sweep, chimney sweep,
O, me name it is Sam Hall,
Chimney sweep.
O, me name it is Sam Hall
And I've robbed both great and small,
And my neck will pay for all
When I die, when I die,
And my neck will pay for all
When I die.*

Numai că acum lui Éamonn nu-i ardea nici de cântat, nici de închipuirile bolnave ale lui Boyle nebunul.

— Dacă ți-e foame, vino la noi, Jim, îl îndemnă el pe profet. Îți face Siobhán o friptură de te lingi pe degete.

Pentru prima dată de când se strânseseră țăranii la dolmen, ochii lui Boyle se mutară din depărtarea de smoolă pe chipul roșcovanului.

— Când ți-or urla copiii cât e ziua de lungă și-or începe să roadă rădăcini, să-ți aduci aminte de mine, Flaherty, se auzi glasul lui uscat și subțire.

Bărbații se foiră în loc, neștiind ce să creadă. De obicei, Boyle nebunul nu catadicsea să le răspundă celor care nu-l luau în serios. Primea îndoielile celorlalți fără să se supere, trăind mai departe în lumea lui de străfulgerări și întuneric, de năzăreli, neliniști și spaime. Nimeni nu-l văzuse râzând, îmbătându-se sau făcând ochi dulci vreunei femei. Nimeni nu pătrunsesse în coliba lui de la marginea satului, despre care gura lumii melița vrute și nevrute. Și nimeni nu simțise nevoia să intre în vorbă cu el și să afle ce i se ascundea în suflet și în minte. Trăia din ce-i lăsausu pe prag femeile milostive ale satului sau copiii care furau pentru el de prin piețe. Și, ca să nu se spună că făcea de pomană umbră pământului, din când în când își pricopsea obștea cu câte-o poveste de-asta. Numai că, așa cum făceau de obicei prorocii, scotea pe gură doar prevestiri negre. Boyle nu găsisese nici măcar o veste bună în desaga minții lui. Lucru pe care Éamonn Flaherty găsi de cuviință să i-l arunce în obraz chiar atunci.

— O dată-n viață ai fi putut să ne spui și ceva cumsecade, Jim. Ai făcut-o vreodată? Eu, unul, nu țin minte. Ba pârjol, ba puhoaie, ba cine știe ce boală adusă de nu știu unde. Iar acum, foamete. Și când asta? Când avem hambarul plin, iar Donnie nu pridedește să desfacă sacii de grâu.

Cuprins

Lămuriri / 5

Partea întâi

AN GORTA MÓR / 11

Partea a doua

LA PORȚILE IADULUI / 97

Partea a treia

THE FIELDS OF ANFIELD ROAD / 179